

# HOZZÁSZÓLÁS

## „Az erdőrendezés szerepe és funkciói” című tanulmányhoz

Az Erdő hasábjain talán még sohasem jelent meg olyan jól időzített tanulmány, mint „Az erdőrendezés szerepe és funkciói” című. Az aktualitást az biztosítja, hogy az egyébként nemzetközi viszonylatban élenjáró magyar erdőrendezési gyakorlat korszerűsítésének a szükségessége éppen úgy felmerült, mint ahogy ilyen igény a SZU-ban és a többi KGST-országban is jelentkezett. A tanulmány az erdőrendezés számbavételi, tervezési és ellenőrzési funkcióit taglalva, több olyan gondolatot felvet, amelyik — a szovjet és magyar erdőgazdálkodás jelentős nagyságrendi különbözősége ellenére — a mi körülményeink között is figyelemre méltó.

Az ismétlések elkerülése végett e megállapítások lényegét csak felsorolom.

Számbavételi funkció terén:

- az erdőrendezés nem nélkülözheti továbbra sem az erdőrészek helyszíni bejárását;
- növelni kell a helyszíni bejárás során rögzített adatok skáláját;
- egyértelműen meg kell határozni az erdőrészlet rendeltetését, több cél esetében fel kell tüntetni a fontossági sorrendet;
- a fakészlet mennyiségét és minőségét az erdőgazdálkodási igényeknek megfelelően, meg kell határozni;
- rögzíteni kell a fahasználat és az újratermelés követelte intézkedéseket;
- fel kell tüntetni az erdőrészlet esztétikai minőségét.

Tervezési funkció terén:

- az erdőrendezés, az erdővagyon bővített újratermelése stratégiájának a kidolgozására szolgál;
- a 25—30 éves prognózisok és a 10—15 éves, hosszú távú tervek az ötéves tervciklusokat tudományosan megalapozzák, lehetővé teszik az optimalizált tervek kialakítását (fahasználati, faipari, cellulózipari tervek);

Ellenőrzési funkció terén:

- az elsőrendű feladat nem a mindennapi erdőgazdálkodás operatív ellenőrzése, hanem az üzemtervezés óta létrejött változások következményeinek a megállapítása a gazdasági tevékenység stratégiai céloknak megfelelő korrekciója érdekében.

A tanulmány megjelenése jó alkalmat nyújt arra, hogy ennek kapcsán röviden felvázoljam az erdőrendezés hazai fejlesztésével kapcsolatban született gondolataimat.

Magyarországon az erdőrendezés már a századforduló elején valamennyi ágazat közül elsőként valósította meg a tervgazdálkodást. Az akkori üzemtervek egyetlen rendeltetése a tartamos élőfakészlet-gazdálkodás megteremtése

volt. A termelés szervezését megalapozó információk gyűjtésével, tárolásával nem foglalkoztak.

Az erdészeti cél, a tartamos élőfakészlet-gazdálkodás biztosítása, ma is az erdőrendezés felé támasztott alapvető követelmény. Mivel az üzemtervek ezt maradéktalanul kielégítik, az erdőrendezés fejlesztési üteme nem haladt párhuzamosan a fejlődő népgazdasági igényekkel. Pl. nem alakult ki a szinkron az ötéves népgazdasági tervciklusok és a különböző időpontokban kezdődő 10 éves üzemtervek között.

A tervgazdálkodás általánossá válása, a technika bevonulása az erdőbe és a fatermelési rendszerek küszöbön álló bevezetése, az erdőrendezéssel szemben támasztott követelményeket szükségszerűen módosítja. Az erdőrendezésnek — úgy vélem — hazánkban is három funkciót kell kielégítenie:

1. Adatokat kell szolgáltatnia a népgazdasági és ágazati szintű, hosszú és középtávú tervek, fejlesztési koncepciók elkészítéséhez (ágazati stratégia, fafajpolitika, faipar-telepítés);
2. közvetítenie kell az ágazati célkitűzéseket a vállalatok felé, és adatokat kell szolgáltatnia a vállalatok hosszú és középtávú fejlesztési, valamint éves operatív terveinek összeállításához;
3. alapot kell teremtenie az ágazati stratégiai célok és a bővített újratermelés megvalósításának ellenőrzéséhez.

Ahhoz, hogy ezek a követelmények kielégíthetők legyenek, az erdőrendezés alábbi szempontok szerinti továbbfejlesztése látszik célszerűnek:

- Az erdőfelügyelőségnek a vállalatok részére az ötéves népgazdasági tervciklusoknak megfelelően, 2x5 éves időtartamra „erdőgazdálkodási utasítást” kellene kiadnia, amelyik intézkednék a fafajonként vágható fatömegről, a használatok arányáról, a kötelezően használandó és a vállalati döntés alapján használható erdőrészekről, az érvényesítendő fafajpolitikáról és minden egyéb, az ágazati stratégiát és a bővített újratermelést megalapozó feladatról.
- Az új követelményeket kielégítő erdőfelügyelőség keretében működő erdőrendezőségnek aktualizált erdőleltáradatokat kellene biztosítania a népgazdaság, az ágazat, az erdőfelügyelőség és a vállalatok számára. Ehhez létre kellene hozni az erdészeti adatbankot.
- Az erdőleltár adatai között szerepeltetni kellene — az üzemtervekben jelenleg is nyilvántartottakon kívül — minden olyan jellemzőt, amelyik az ágazati és vállalati stratégiai és középtávú tervezést, továbbá a korszerű technikára épülő operatív termelés-tervezést és -szervezést lehetővé teszi.
- Az adatbank fenntartásában a vállalatoknak — érdekeltségük arányában — részt kellene venniük.

A tervezés, az elszámolás rendjével és módszerével, ami ugyancsak szorosan csatlakozik e fontos témához, az ismétlések elkerülése végett nem foglalkozom. Annak fahasználatot tárgyaló koncepcióját már kifejtettem e lap 1977. 9. számában „A fahasználatok tervezése” címen megjelent cikkben.

*Dr. Szász Tibor*